

Wytyczne do opracowania oceny ryzyka zawodowego

WAŻNE:

Ocena ryzyka zawodowego może być przygotowana dowolną metodą.

Niezależnie od zastosowanej metody – **w celu zapewnienia poprawnego przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego** należy uwzględnić „Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego” zawarte w normie PN-N-18002, kwiecień 2011, w szczególności:

- terminy i definicje (jakie wymagania, normy lub zalecenia przyjęto do przeprowadzenia oceny);
- osoby przeprowadzające ocenę ryzyka zawodowego, które powinny posiadać wiedzę w tym zakresie;
- informacje potrzebne do oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy, w tym w szczególności lokalizacja stanowiska, jakie zadania są na nim realizowane, jakie czynności wykonywane i w jakim czasie, stosowane maszyny, urządzenia i środki ochronne, kwalifikacje pracowników oraz dokumentacja wymagana przepisami prawa, wyniki badań i pomiarów itp.;
- identyfikację zagrożeń poprzez określenie, jakie czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe występują na stanowisku pracy, które stanowią zagrożenie oraz ile osób i w jaki sposób (źródło) jest narażonych na oddziaływanie tych czynników;
- oszacowanie ryzyka zawodowego;
- wyznaczenie dopuszczalności ryzyka zawodowego;
- udokumentowanie wyników oceny ryzyka zawodowego.

Wskazówki do opracowania oceny ryzyka zawodowego:

I. Metoda oceny ryzyka

1. Ocena ryzyka zawodowego może być wykonana dowolną metodą.
2. Należy przedstawić zastosowaną metodę oceny ryzyka, podając istotne informacje:
 - a) definicje pojęć i terminów niezbędnych do jednoznacznego rozumienia treści opracowania;
 - b) kryteria oszacowania ryzyka dla poszczególnych czynników;
 - c) kryteria łącznej oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska pracy.

II. Analiza stanu bezpieczeństwa i higieny pracy

Należy przeprowadzić szczegółową analizę, oceniając zgodność warunków na stanowisku pracy z obowiązującymi przepisami, uwzględniając faktycznie wdrożone przez pracodawcę działania, środki ochrony oraz dokumentację w zakresie BHP. Analiza powinna obejmować:

- a) stanowiska i miejsca pracy z uwzględnieniem ich infrastruktury;

- b) obsługę maszyn i innych urządzeń technicznych;
- c) obsługę procesów produkcyjnych lub technologicznych;
- d) stosowane materiały – z uwzględnieniem ich własności fizycznych, chemicznych lub biologicznych oraz (jeśli dotyczy) parametrów takich jak: opakowanie, masa, rozmiary, kształt i inne, z których wynikają czynniki stanowiące zagrożenie;
- e) wszystkie czynności, związane z rodzajem i sposobem wykonywania pracy, będące źródłem czynników stanowiących zagrożenie.

III. Identyfikacja czynników będących zagrożeniami

Na podstawie powyższej analizy i oceny należy zidentyfikować wszystkie czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne, psychofizyczne i psychospołeczne oraz scharakteryzować narażenia lub zdarzenia niepożądane wynikające:

- a) ze stwierdzonych niezgodności stanowiących zagrożenie lub mogących spowodować jego wystąpienie;
- b) z czynności wykonywanych w trakcie pracy;
- c) z analizy dokumentacji producenta, w tym:
 - instrukcji obsługi stosowanych maszyn i innych urządzeń technicznych,
 - kart charakterystyk poszczególnych czynników chemicznych,
- d) z wyników pomiarów czynników mierzalnych, przeprowadzonych przez akredytowane laboratoria;
- e) z obliczeń - jeśli przepisy przewidują taką formę oceny poziomu narażenia.

IV. Oszacowanie ryzyka zawodowego

1. Należy oszacować ryzyko zawodowe zgodnie z kryteriami przyjętej metody oceny ryzyka zawodowego.
2. Należy wyznaczyć dopuszczalność ryzyka zawodowego dla ocenianego stanowiska pracy zgodnie z kryteriami przyjętej metody oceny ryzyka zawodowego.

UWAGA! Ocena ryzyka zawodowego powinna uwzględniać oszacowane ryzyko na podstawie wartości, wielkości charakteryzujących stężenia czynników szkodliwych (pyłów, substancji chemicznych i inne) lub natężenia czynników fizycznych szkodliwych i uciążliwych (hałas, wibracje, pola elektromagnetyczne, promieniowanie optyczne, mikroklimat, oświetlenie, obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego, wydatek energetyczny i inne) wyznaczone w wyniku pomiarów i badań środowiskowych.

Dokumentacja oceny ryzyka zawodowego powinna wykazać:

- że ocena ryzyka zawodowego została przeprowadzona w miejscu pracy;
- sposób przeprowadzenia oceny;
- jakie wymagania, normy lub zalecenia stosowano przy ocenie;
- uwzględnienie wymagań dla grup pracowników szczególnie narażonych;
- zalecenia odnośnie środków, jakie należy podjąć w celu dalszego ograniczenia ryzyka;
- jakie są ustalenia odnośnie przeglądu i aktualizacji oceny ryzyka zawodowego.

Wytyczne nie są wzorem formularza. Wskazują elementy, jakie będą wymagane przy ocenie wniosku o dofinansowanie.

Poniżej jest **przykładowy schemat wykonania oceny ryzyka zawodowego**. Zawiera on elementy, które są wymagane i będą dla nas niezbędne do przeprowadzenia oceny wniosku o dofinansowanie. Jeżeli posiadasz aktualną ocenę ryzyka zawodowego dla stanowiska pracy objętego projektem, która zawiera poniższe elementy, nie musisz sporządzać dokumentu ponownie. Jeżeli Twoja ocena ryzyka zawodowego nie zawiera wszystkich elementów, wystarczy jej aktualizacja.

Schemat wykonania oceny ryzyka zawodowego

Ogólne dane informacyjne:

1. Nazwa firmy (Wnioskodawca).
2. Zespół przeprowadzający lub aktualizujący ocenę: imię i nazwisko, funkcja/stanowisko.
3. Data i miejsce (pełny adres, tj. kod pocztowy, miejscowość, ulica (jeśli dotyczy), numer domu/lokalu/mieszkania) przeprowadzenia oceny.
(miejsce zgodne z adresem realizacji projektu dla stanowiska pracy objętego oceną, czyli adresem wskazanym we wniosku w polu 11, a w przypadku realizacji projektu w różnych lokalizacjach – także w poz. 2.1).
4. Nazwy stanowisk pracy objętych oceną.
5. Liczba pracowników zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach pracy objętych oceną.
6. Opis stanowisk pracy (wykaz objętych oceną maszyn i narzędzi, zakres czynności).

Ocena ryzyka zawodowego

7. Dokumenty odniesienia stosowane do oceny ryzyka zawodowego (normy, przepisy prawne, wytyczne).
8. Wyniki oceny ryzyka zawodowego, np. w formie tabeli (przykład na str. 4).
Podsumowanie poziomu ryzyka w odniesieniu do zagrożeń, dla których podejmowane są działania inwestycyjne na stanowisku pracy.
9. Opis działań w celu wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego wynikających z przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego (działania te powinny być spójne z działaniami ujętymi we wniosku).

Zatwierdzenie oceny

10. Zatwierdzenie wyników przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego przez pracodawcę lub jego upoważnionego przedstawiciela (np. właściciel, dyrektor lub inny kierownik osób na ocenianych stanowiskach pracy). Musi być czytelne imię, nazwisko i funkcja/stanowisko.
11. Ocena ryzyka dołączona do Wniosku nie musi posiadać załącznika z podpisami zapoznanych z tą oceną pracowników. Ta część oceny ryzyka będzie przedmiotem sprawdzenia podczas odbioru końcowego projektu.

Przykładowa tabela – Wyniki oceny ryzyka zawodowego PRZED realizacją działań inwestycyjnych na etapie składania wniosku

KARTA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO													
Stanowisko pracy data													
Lp.	Zagrożenia (zgodne z zapisem we Wniosku) Rodzaj lub sposób wykonywania pracy oraz elementarne czynności podczas jej wykonywania w aspekcie zagrożeń objętych projektem	Źródło zagrożenia / Przyczyny Zidentyfikowane czynniki stanowiące źródło zagrożenia / przyczyny zaistnienia zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Środki ograniczające ryzyko zawodowe (aktualnie stosowane) Środki minimalizujące ryzyko wdrożone przez pracodawcę przed przystąpieniem do konkursu	Szacowanie i wartościowanie ryzyka – przed wdrożeniem zaplanowanych działań (aktualne warunki pracy)				Zalecenia wprowadzenia dodatkowych środków ograniczających ryzyko zawodowe – w tym zaplanowane działania	Szacowanie i wartościowanie ryzyka – po wdrożeniu zaplanowanych działań (przewidywane wartości po zrealizowaniu działania)			
					P	S	Inne wskaźniki (opcjonalnie zgodnie z przyjętą metodą)	R (wartość / poziom zgodna/y z Wnioskiem)		P	S	Inne wskaźniki (opcjonalnie zgodnie z przyjętą metodą)	R (wartość / poziom zgodna/y z Wnioskiem)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

P – prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnych dla zdrowia i życia pracownika następstw tych zagrożeń – wystąpienia zdarzenia niepożądanego
S – Ciężkość szkodliwych następstw zagrożenia
R – Ryzyko zawodowe

Przykładowa tabela – Wyniki oceny ryzyka zawodowego PO realizacji projektu na etapie odbioru końcowego (po wdrożeniu działań)

KARTA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO									
Stanowisko pracy data									
Lp.	Zagrożenia (zgodne z zapisem we Wniosku)	Źródło zagrożenia / Przyczyny	Możliwe skutki zagrożenia	Środki ograniczające ryzyko zawodowe (aktualnie stosowane po wdrożeniu) ,	Szacowanie i wartościowanie ryzyka – po wdrożeniu zaplanowanych działań (aktualne warunki pracy)				Zalecenia wprowadzenia dodatkowych środków ograniczających ryzyko zawodowe
	Rodzaj lub sposób wykonywania pracy oraz elementarne czynności podczas jej wykonywania w aspekcie zagrożeń objętych projektem	Zidentyfikowane czynniki stanowiące źródło zagrożenia/przyczyny zaistnienia zagrożenia		Środki minimalizujące ryzyko wdrożone przez pracodawcę przed przystąpieniem do konkursu z uwzględnieniem wdrożonych działań (opisanych we Wniosku)	P	S	Inne wskaźniki (opcjonalnie zgodnie z przyjętą metodą)	R (wartość / poziom zgodna/y z Wnioskiem)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

UWAGA! Ocena ryzyka zawodowego przygotowana po realizacji projektu musi być sporządzona tą samą metodą, co ocena wykonana na etapie składania wniosku tak, aby była możliwość porównania i weryfikacji osiągnięcia zakładanych celów w projekcie.

P – prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnych dla zdrowia i życia pracownika następstw tych zagrożeń - wystąpienia zdarzenia niepożądanego

S – Ciężkość szkodliwych następstw zagrożenia

R – Ryzyko zawodowe